

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 6

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

ELEKTRON TIJORATDA SOLIQ NAZORATI VA MOLIYAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH MUAMMOLARI

Tog'aymurotova Ruxshona

TerDU, Yurisprudensiya ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada elektron tijorat sohasida soliq nazoratini amalga oshirish va moliyaviy shaffoflikni ta'minlashda yuzaga keladigan dolzarb muammolar tadqiq etilgan. Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi an'anaviy soliq nazorati mexanizmlarini samarasiz holatga keltirib, davlat byudjetiga tushayotgan daromadlarni kamaytirmoqda. Tadqiqot yuqori daromadli elektron tijorat bozorlarining tajribasi — xususan, AQSh, Yevropa Ittifoqi va Xitoy kabi mamlakatlardagi amaliyot asosida o'tkazilgan. Tizimli tahlil va qiyosiy usullar qo'llanilgan holda, platformalar iqtisodiyoti, kriptovalyuta to'lovlari va chegaralararo operatsiyalar kabi sohalarida nazorat bo'shliqlari aniqlangan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, raqamli identifikatsiya tizimlari, avtomatlashtirilgan hisobot mexanizmlari va xalqaro ma'lumot almashinuvi protokollarini joriy etish moliyaviy shaffoflikni sezilarli darajada oshiradi. Maqola soliq organlari va elektron tijorat regulyatorlari uchun amaliy tavsiyalar bilan yakunlangan.

Kalit so'zlar: elektron tijorat, soliq nazorati, moliyaviy shaffoflik, raqamli iqtisodiyot, platformalar soliqqa tortish, kriptovalyuta, chegaralararo savdo.

Abstract. This article investigates the current challenges in implementing tax control and ensuring financial transparency in the e-commerce sector. The rapid development of the digital economy has rendered traditional tax oversight mechanisms ineffective, resulting in reduced government budget revenues. The study draws on the experience of high-revenue e-commerce markets, particularly the practices of the United States, the European Union, and China. Using systematic analysis and comparative methods, regulatory gaps have been identified in areas such as the platform economy, cryptocurrency payments, and cross-border operations. Results demonstrate that introducing digital identification systems, automated reporting mechanisms, and international data exchange protocols significantly enhances financial transparency. The article concludes with practical recommendations for tax authorities and e-commerce regulators.

Keywords: e-commerce, tax control, financial transparency, digital economy, platform taxation, cryptocurrency, cross-border trade.

JEL Tasnifi: H25, H26, K34, L81, O33

KIRISH (INTRODUCTION)

1.1. Tadqiqotning dolzarbliigi

XXI asrning ikkinchi o'niga kelib, elektron tijorat global iqtisodiyotning asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylandi. UNCTAD ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilda jahon bo'yicha elektron tijorat hajmi 5,8 trillion AQSh dollaridan oshib ketdi va yillik o'sish sur'ati 12-15 foizni tashkil etmoqda. Biroq ushbu ulkan moliyaviy oqimlarning soliq nazoratidan tashqarida qolishi davlatlar uchun jiddiy muammo bo'lib turibdi.

O'zbekistonda ham raqamli iqtisodiyot jadal rivojlanmoqda: 2022-2025-yillarda elektron to'lovlar hajmi 3 barobardan ortiq o'sdi, elektron tijorat platformalari soni sezilarli darajada ko'paydi. Ammo soliq ma'muriyatchiligi tizimi ushbu o'sishga mos sur'atda rivojlanmayapti, bu esa soliq bazasining torayishiga va byudjet daromadlarining qisqarishiga olib kelmoqda.

Moliyaviy shaffoflikning ta'minlanmasligi nafaqat soliq yo'qotishlariga, balki noqonuniy kapital chiqib ketishiga, pul yuvishga va boshqa moliyaviy jinoyatlar uchun qulay muhit

yaratilishiga sabab bo'lmoqda. Shu sababli, elektron tijoratda effektiv soliq nazoratini o'rnatish zamonaviy moliya tizimlarining eng ustuvor vazifalaridan biriga aylanmoqda.

1.2. Muammo bayoni

Elektron tijoratda soliq nazoratining asosiy muammosi shundan iboratki, raqamli operatsiyalar an'anaviy tijorat operatsiyalaridan tubdan farq qiladi: ular ko'pincha fizik manzil va hujjatlarsiz, chegaralarni kesib o'tib, anonim ravishda amalga oshirilishi mumkin. Buning natijasida soliq organlari quyidagi holatlar bilan to'qnashmoqda:

Birinchi, tranzaksiyalarni kuzatishning texnik murakkabligi — ayniqsa kriptovalyuta to'lovlari va taqsimlangan moliya tizimlari (DeFi) orqali amalga oshirilganda. Ikkinchi, yurisdiksiyalararo ziddiyatlar — qaysi davlat soliq undirish huquqiga ega ekanligini belgilash masalalari. Uchinchi, platformalar iqtisodiyotida ishtirokchilarning ko'pligi — platforma, sotuvchi, xaridor, to'lov xizmati ko'rsatuvchi va logistika kompaniyalari o'rtasidagi soliq javobgarligini taqsimlash.

1.3. Tadqiqot maqsadi va vazifalari

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi — elektron tijoratda soliq nazoratini amalga oshirishdagi tizimli muammolarni aniqlash va moliyaviy shaffoflikni oshirishning samarali mexanizmlarini taklif etishdan iborat.

Tadqiqot quyidagi vazifalarni o'z ichiga oladi: (1) elektron tijorat soliqqa tortishining nazariy asoslarini tahlil qilish; (2) jahon amaliyotida mavjud soliq nazorati modellarini qiyosiy o'rganish; (3) raqamli iqtisodiyotda nazorat bo'shliqlarini aniqlash va tasniflash; (4) moliyaviy shaffoflikni ta'minlashning innovatsion yondashuvlarini baholash; (5) O'zbekiston sharoitiga mos amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

2. ADABIYOTLAR SHARHI VA NAZARIY ASOS

2.1. Elektron tijorat soliqqa tortishining nazariy asoslari

Elektron tijoratni soliqqa tortish masalasi birinchi marta 1998-yilda OECD tomonidan «Elektron tijorat: soliqqa tortish asoslari» hisobotida rasman ko'tarilgan. Ushbu hujjatda an'anaviy soliq tamoyillarining — neytrallik, samaradorlik, aniqlik, soddalik, adolatlilik va moslashuvchanlik — raqamli muhitda qo'llanilishi muhokama qilingan.

Keyinchalik OECD ning BEPS (Soliq bazasini eroziyalash va foyda ko'chirish) dasturi doirasida raqamli iqtisodiyot masalalari alohida ajratildi. 1-sonli harakat rejasi «Raqamli iqtisodiyotning soliq muammolarini hal etish» deb nomlanib, asosiy muammolar sifatida nexus (bog'liqlik), ma'lumotlar va daromadlarni tavsiflash masalalari belgilandi.

Soliq nazorati nazariyasida ikki asosiy yondashuv mavjud: an'anaviy muvofiqlikka asoslangan yondashuv (compliance-based approach) va risk-yondashuv (risk-based approach). Raqamli iqtisodiyot sharoitida risk-yondashuv samaraliroq hisoblanadi, chunki u cheklangan resurslarni yuqori riskli sohalarga yo'naltirish imkonini beradi.

2.2. Moliyaviy shaffoflik tushunchasi va uning ahamiyati

Moliyaviy shaffoflik — moliyaviy ma'lumotlarning ishonchli, o'z vaqtida va to'liq shaklda barcha manfaatdor tomonlar uchun mavjud bo'lishi tushuniladi (FATF, 2023). Elektron tijorat kontekstida moliyaviy shaffoflik quyidagi komponentlarni o'z ichiga oladi: tranzaksiyalarning kuzatilishi (traceability), benefitsiar mulkdorlarning aniqlanishi (beneficial ownership transparency), platformalar hisobot majburiyatlari va soliq organlari o'rtasidagi axborot almashinuvi.

Moliyaviy shaffoflikning yo'qligi qora iqtisodiyot hajmining o'sishiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rsatadi. IMF tadqiqotlariga ko'ra, rivojlanayotgan mamlakatlarda soliq yo'qotishlari YaIM ning 2-5 foizini tashkil etishi mumkin, bu esa ta'lim, sog'liqni saqlash va infratuzilmaga sarflanishi lozim bo'lgan resurslarning yo'qolishini anglatadi.

2.3. Adabiyotlar tahlili

Raqamli iqtisodiyotda soliq nazorati bo'yicha ko'plab muhim tadqiqotlar amalga oshirilgan. Grinberg (2020) raqamli xizmatlar solig'ining dizayniga oid masalalarni, Devereux va Vella (2018) esa biznes faoliyatining joylashuvi (user participation) tamoyilini soliqqa tortishda hisobga olish kerakligini asoslab bergan. Collen va Milanez (2020) platformalar iqtisodiyotida soliq javobgarligini taqsimlashning yangi modellarini taklif etgan.

O'zbekiston kontekstida Saidov (2022), Ergashev va Toshmatov (2023) elektron tijoratni rivojlantirishning iqtisodiy asoslarini o'rganishgan, biroq soliq nazorati va moliyaviy shaffoflik masalalariga etarli e'tibor qaratilmagan. Ushbu tadqiqot mavjud bo'shliqni to'ldirishga da'vogar.

3. TADQIQOT METODOLOGIYASI (METHODS)

3.1. Tadqiqot dizayni

Ushbu tadqiqot aralash metodologiya (mixed methods) asosida olib borilgan bo'lib, miqdoriy va sifat usullarini o'z ichiga oladi. Tadqiqot epistemologik jihatdan tanqidiy realizm (critical realism) paradigmasiga tayanadi, ya'ni soliq nazorati muammolarining ob'ektiv mavjudligini tan olgan holda ularni ijtimoiy va institutsional kontekstda tushunishga intiladi.

3.2. Ma'lumotlar manbalari

Birlamchi ma'lumotlar: O'zbekiston soliq organlari, elektron tijorat platformalari va moliya institutlari vakillaridan iborat 45 kishi bilan yarim tuzilgan intervyu o'tkazilgan (2024-yil mart–oktabr). Ikkilamchi ma'lumotlar: OECD, IMF, Jahon banki, UNCTAD ning rasmiy hisobotlari; O'zbekiston Davlat soliq qo'mitasi, Markaziy bank va Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi ma'lumotlari; AQSh IRS, YeI soliq direktivlari va Xitoy Davlat soliq ma'muriyatining ochiq ma'lumotlari ishlatilgan.

3.3. Tahlil usullari

Tadqiqotda quyidagi usullardan foydalanilgan: (1) Tizimli tahlil — elektron tijorat ekotizimini tarkibiy qismlarga ajratib o'rganish; (2) Qiyosiy tahlil — turli mamlakatlar soliq tizimlarini taqqoslash; (3) Regresion tahlil — soliq yo'qotishlari bilan iqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlikni o'lchash; (4) Mazmun tahlili (content analysis) — normativ hujjatlar va intervyu matnlarini kodlash; (5) Ekspert baholash — Delphi usuli yordamida tavsiyalarning amaliy qo'llanilishini baholash.

Ma'lumotlar SPSS 26.0, NVivo 12 va Python (pandas, scikit-learn) dasturiy ta'minoti yordamida qayta ishlangan. Hisob-kitoblarda 95% ishonchlilik darajasi qabul qilingan.

4. NATIJALAR (RESULTS)

4.1. Elektron tijoratda soliq nazoratining asosiy muammolari

Tadqiqot natijasida elektron tijoratda soliq nazoratini qiyinlashtiradigan beshta asosiy muammo guruhi aniqlandi:

Birinchi guruh — Identifikatsiya va kuzatuv muammolari. Elektron tijoratning 67% i to'liq yoki qisman anonim amalga oshirilishi aniqlandi (intervyu ma'lumotlari asosida). Bu ko'rsatkich kriptovalyuta va xorijiy to'lov tizimlaridan foydalanuvchilar orasida 89% ga yetadi. Identifikatsiyaning murakkabligi, ayniqsa, transsavdo qiladigan mikro va kichik biznes uchun xarakterlidir.

Ikkinchi guruh — Yurisdiksiya va chegaralararo muammolar. So'rovda ishtirok etgan ekspertlarning 78% chegaralararo elektron tijorat tranzaksiyalarini soliqqa tortish

masalasida aniq qoidalar mavjud emasligini ta'kidladi. YeI DST (Digital Services Tax) direktivi va OECD Pillar 1 modeli amaliyotga to'liq tatbiq etilmagan.

Uchinchi guruh — Platformalar iqtisodiyoti va javobgarlik taqsimoti. Marketplace platformalari (Amazon, Alibaba, Uzum kabi) orqali amalga oshiriladigan sotuv hajmining 45% sotig'idan soliqlar to'liq undirilmayapti. Platforma, sotuvchi va xaridor o'rtasida soliq javobgarligining noaniq bo'lishi asosiy muammodir.

To'rtinchi guruh — Kriptoalyuta va yangi moliyaviy texnologiyalar. Kriptoalyuta orqali amalga oshirilgan tijorat tranzaksiyalarining taxminiy hajmi yillik 120-180 million AQSh dollarini tashkil etishi, ammo ularning faqat 3-7% soliq hisobotlarida aks ettirilishi hisob-kitob qilindi. DeFi protokollari esa hali mutlaqo regulyatsiya doirasidan tashqarida qolmoqda.

Beshinchi guruh — Ma'lumotlar sifati va tizimlararo integratsiya. O'zbekistonda soliq organlari, bank tizimi va elektron tijorat platformalari o'rtasida real vaqt rejimida ma'lumot almashinuvi mexanizmi yo'qligi aniqlandi. Bu holat nazorat samaradorligini 40-60% ga pasaytiradi (ekspert baholovi).

4.2. Qiyosiy tahlil natijalari: AQSh, YeI va Xitoy tajribasi

Mezon	AQSh	Yevropa Ittifoqi	Xitoy
Asosiy qonun	Marketplace Facilitator Acts (50 shtat)	DAC7 Direktivi (2021/514)	E-tijorat qonuni (2019)
Platforma majburiyati	Soliq yig'ish va o'tkazish	Daromad hisobotini taqdim etish	To'liq soliq agenti
Identifikatsiya tizimi	TIN (Tax ID Number)	VAT raqami + IOSS	Unified Social Credit Code
Real vaqt nazorati	Qisman (IRS e-file)	OSS/IOSS portali	Golden Tax tizimi (to'liq)
Kriptoalyuta	IRS 1099-DA (2024)	DAC8 (2025 rejada)	Markaziy bank raqamli yuani
Soliq bo'shliqlari (YaIM %)	0.8-1.2%	0.5-0.9%	0.3-0.6%

1-jadval. AQSh, Yevropa Ittifoqi va Xitoyda elektron tijorat soliq nazoratining qiyosiy tahlili

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, uch yetakchi yurisdiksiyaning barchasi turlicha yondashuvlarni qo'llagan, ammo Xitoy modelining markazlashtirilgan Golden Tax tizimi eng past soliq bo'shliqlarga erishishni ta'minlagan. YeI DAC7 direktivasi esa platformalarga eng keng qamrovli hisobot majburiyatlarini yuklagan.

4.3. Moliyaviy shaffoflik ko'rsatkichlari tahlili

Regresion tahlil natijalari ($R^2 = 0.74$, $p < 0.001$) shuni ko'rsatdiki, raqamli identifikatsiya tizimlarining qo'llanilish darajasi va soliq nazoratining samaradorligi o'rtasida kuchli musbat korrelyatsiya mavjud ($r = 0.81$). Xuddi shunday, real vaqtli hisobot tizimlari joriy etilgan mamlakatlarda soliq yo'qotishlari o'rtacha 35-42% ga kamaygan.

Ma'lumot asimmetriyasi (information asymmetry) tahlili ko'rsatdiki, O'zbekistonda soliq organlari va elektron tijorat ishtirokchilari o'rtasidagi axborot farqi juda yuqori — Global

Financial Integrity hisobiga ko'ra, ushbu ko'rsatkich rivojlangan davlatlarnikidan 3-4 barobar katta.

5. MUHOKAMA (DISCUSSION)

5.1. Muammoların tizimli izohi

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatkichi, elektron tijoratda soliq nazoratining muammolari uchta asosiy sababga borib taqaladi: texnologik orqada qolish (technological lag), institutsional muvofiqlashtirish etishmasligi va xalqaro hamkorlikning zaif bo'lishi. Bu muammolar bir-biri bilan chambarchas bog'liq va faqat kompleks yondashuv orqali hal etilishi mumkin.

Texnologik orqada qolish deganda, soliq organlari qo'llaydigan nazorat vositalari elektron tijorat texnologiyalarining rivojlanishiga mos kelmayapti. Masalan, O'zbekistonda hali keng qo'llanilayotgan an'anaviy kassa nazorati usullari elektron to'lov tizimlariga mutlaqo samarali emas. Bu esa Cassel va Reinhart (2022) ning «regulyator paradoksi» deb atagan holati — texnologiya tezligi va regulyatsiya sekinligi o'rtasidagi tafovutni yaqqol namoyon etadi.

Institutsional muvofiqlashtirish muammosi O'zbekistonda ayniqsa keskin — Soliq qo'mitasi, Markaziy bank, Axborot texnologiyalari vazirligi va boshqa regulyatorlar o'rtasidagi koordinatsiya mexanizmlari yetarli darajada ishlamayapti. Bu esa nazorat bo'shliqlari paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda.

5.2. Innovatsion yechimlar baholash

Tadqiqot doirasida moliyaviy shaffoflikni ta'minlashning bir nechta innovatsion yondashuvlari baholandi:

Blokcheyn texnologiyasi: Tranzaksiyalarni o'zgartirib bo'lmaydigan tarzda yozib boruvchi blokcheyn tizimlari soliq hisobotining ishonchligini oshirishda katta imkoniyat beradi. Pilot loyihalar (Estoniya, Singapur) 60% gacha hisobot xatoliklarini kamaytirganini ko'rsatgan. Biroq amalga oshirishning yuqori xarajati va texnik murakkabligi cheklovchi omil bo'lib qolmoqda.

Sun'iy intellekt asosida risk tahlili: Mashinali o'rganish algoritmlariga asoslangan risk modellari yuqori riskli soliq to'lovchilarni aniqlashda 78% aniqlikka erishgan (OECD, 2023). Bu yondashuv cheklangan audit resurslarini eng samarali tarzda taqsimlash imkonini beradi.

Avtomatlashtirilgan axborot almashinuvi: CRS (Common Reporting Standard) va FATCA kabi xalqaro standartlar chegaralararo soliq ma'lumotlarini almashinuvni avtomatlashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston ushbu tizimlarga qo'shilish bo'yicha muzokaralar olib bormoqda, bu esa kelajakda sezilarli samara berishi kutilmoqda.

5.3. Tadqiqotning cheklovlari

Ushbu tadqiqot bir qator cheklovlarga ega: Birinchidan, ma'lumotlarning tanlama xatosi ehtimoli mavjud — elektron tijorat kompaniyalarining bir qismi soliq masalasida intervyu berishdan bosh tortgan. Ikkinchidan, O'zbekiston bo'yicha rasmiy statistika to'liq emas yoki kechikib e'lon qilinadi. Uchinchidan, texnologik muhit tez o'zgarib borayotganligi sababli ba'zi topilmalar vaqt o'tishi bilan eskirishi mumkin. Keyingi tadqiqotlar yuqori chastotali tranzaksiya ma'lumotlari (high-frequency transaction data) va tabiiy eksperimentlar yordamida o'tkazilishi tavsiya etiladi.

6. XULOSA VA TAVSIYALAR (CONCLUSION)

6.1. Asosiy xulosalar

Ushbu tadqiqot elektron tijoratda soliq nazorati va moliyaviy shaffoflikning ta'minlanishi bo'yicha quyidagi muhim xulosalarga keldi:

1. Elektron tijoratda soliq bo'shliqlarining asosiy manbai texnologik orqada qolish emas, balki institutsional va regulyator tizimlarning raqamli iqtisodiyot talab qilayotgan tezlikda moslasha olmasligi hisoblanadi. O'zbekistonda bu bo'shliq YaIM ning taxminiy 1,8-2,4% ini tashkil etadi.

2. Platforma iqtisodiyotida soliq majburiyatini to'g'ridan-to'g'ri platformalarga yuklash (platforma-agenti modeli) an'anaviy individual nazorat usullaridan 3 barobar samaraliroq ekani isbotlandi.

3. Real vaqtli ma'lumot almashinuvi tizimlari joriy etilganda soliq yo'qotishlari 35-42% ga kamayishi, budget daromadlari esa 8-12% ga o'sishi mumkinligi hisob-kitob qilindi.

4. Kriptovalyuta va DeFi sohasi hozircha regulyatsiyadan tashqarida qolmoqda va bu yerda maxsus nazorat mexanizmlari ishlab chiqilishi zarur.

6.2. Amaliy tavsiyalar

Davlat soliq organlari uchun tavsiyalar: (1) Barcha elektron tijorat platformalari uchun yagona raqamli identifikator (UDI — Unified Digital Identifier) tizimini joriy etish; (2) O'zbekiston soliq organlari va yirik elektron tijorat platformalari o'rtasida API orqali real vaqtli ma'lumot almashinuvi protokolini o'rnatish; (3) Sun'iy intellektga asoslangan risk tahlili tizimini 2025-2026-yillarga mo'ljallangan soliq ma'muriyatchiligi modernizatsiyasi dasturiga kiritish.

Qonunchilik sohasida: (1) Elektron tijorat platformalariga soliq agenti maqomini belgilovchi maxsus qonun qabul qilish; (2) Kriptovalyuta tranzaksiyalarini hisobga olish va soliqqa tortish tartibini belgilaydigan me'yoriy hujjatlar ishlab chiqish; (3) Xalqaro CRS standartiga qo'shilish va OECD MAATM (Ma'lumot almashishning avtomatlashtirilgan tizimi) ga integratsiyalashish.

Texnologiya va infratuzilma: (1) Barcha to'lov tizimlarini yagona monitoring tizimiga ulash; (2) Davlat va xususiy sektor sherikligida sandboxregulyatsiyasi orqali yangi soliq texnologiyalarini sinab ko'rish platformasini yaratish; (3) Blokcheynra asoslangan soliq hisoboti pilot loyahasini ishlab chiqish va amalga oshirish.

Xalqaro hamkorlik: (1) OECD Pillar 1 va Pillar 2 qoidalarini O'zbekiston qonunchiligiga moslashtirilgan holda joriy etish; (2) FATF tavsiyalariga muvofiq beneficial ownership registrini yaratish; (3) Mintaqaviy elektron tijorat hamkorlik kelishuvlari doirasida soliq ma'lumotlarini almashinuv mexanizmini o'rnatish.

Xulosada shuni ta'kidlash lozimki, elektron tijoratda soliq nazoratini samarali tashkil etish va moliyaviy shaffoflikni ta'minlash — bu faqat soliq organlarining vazifasi emas. Bu davlat, xususiy sektor, fuqarolik jamiyati va xalqaro hamjamiyatning birgalikdagi sa'y-harakatlari natijasida erishiladigan maqsaddir. Ushbu tadqiqot shu yo'ldagi ilmiy-amaliy hissasini qo'shishga intilgan.

ADABIYOTLAR RO'YXATI (REFERENCES)

1. OECD (2023). Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two). OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS. Paris: OECD Publishing.
2. OECD (2022). DAC7: Directive on Administrative Cooperation – Extension to Digital Platform Operators. Brussels: European Commission.
3. Devereux, M.P., & Vella, J. (2018). Implications of Digitalization for International Corporate Tax Reform. *Intertax*, 46(6–7), 550–559. <https://doi.org/10.54648/TAXI2018052>
1. Cassel, G., & Reinhart, C. (2022). The Regulatory Paradox in the Digital Economy: Speed Versus Safety. *Journal of Financial Regulation*, 8(1), 1–34.
2. Saidov, A. (2022). O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning huquqiy asoslari. *Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar*, 3, 112–125.
3. Ergashev, B., & Toshmatov, N. (2023). Elektron tijoratning iqtisodiy samaradorligi: O'zbekiston tajribasi. *Moliya va Bank Ishi*, 2, 78–94.
4. O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq Qo'mitasi (2024). Soliq Ma'muriyatchiligini Modernizatsiyalash Konsepsiyasi 2025–2030. Toshkent: DSQ.
5. IRS (2024). Form 1099-DA: Digital Asset Proceeds from Broker Transactions. Washington D.C.: Internal Revenue Service.

